

Pitkälehdon tuulivoimahankkeen viitasammakkoselvitys 2023

Päiväys	19.1.2024
Laatija	Anni Parkkinen
Tarkastaja	Terhi Korvenpää
Projektinumero	[YKK66834]

19.1.2024

Sisällysluettelo

1	JOHDANTO	3
2	AINEISTO JA MENETELMÄT	4
3	TULOKSET	6
4	YHTEENVETO	10
	LÄHTEET	11

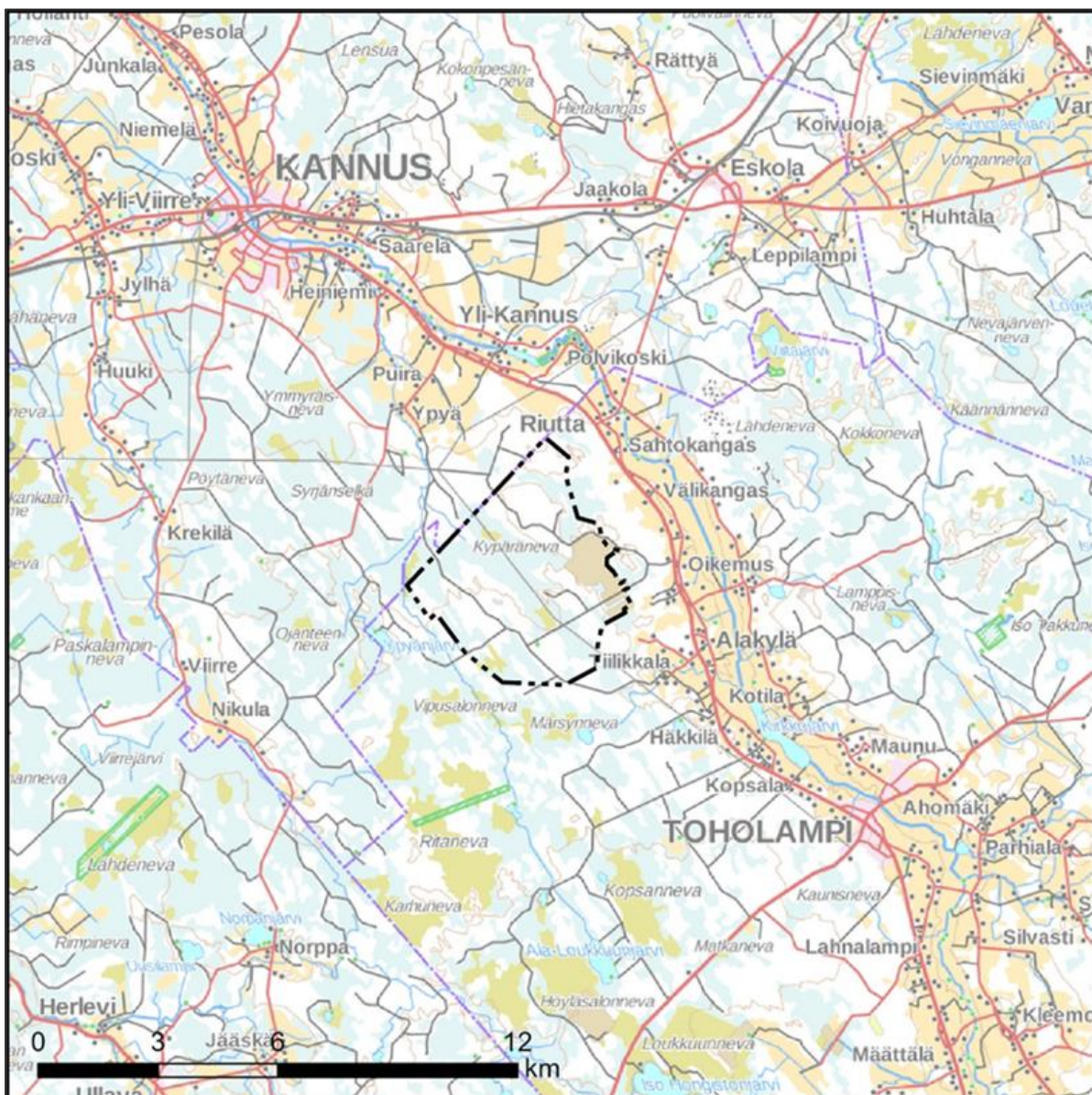

19.1.2024

Pitkälehdon tuulivoimahankkeen viitasammakkoselvitys 2023

1 JOHDANTO

Tehtävänä oli laatia Toholammin ja Kannuksen kuntien alueelle sijoittuvan Pitkälehdon tuulivoimahankkeen viitasammakkoselvitys vuonna 2023. Selvitysalueena oli Pitkälehdon tuulivoimahankkeen hankealue, jonka rajaus on esitetty kuvassa 1.

Kuva 1. Hankealueen sijainti.

19.1.2024

Muiden vuosina 2022–2023 tehtyjen hankealueen luontoselvitysten (liito-orava-, linnusto-, kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys) ohella viitasammakkoselvitys toimii YVA-menettelyn arvioinnin pohjana. Keskeistä on ymmärtää maankäytön kannalta oleellisten luontoarvojen merkitys jatkosuunnittelussa.

Työn tilaajana oli Tuulikolmio Oy ja työn yhteyshenkilönä toimi Heikki Kauppinen. Viitasammakkoselvityksen on laatinut FM Anni Parkkinen.

2 AINEISTO JA MENETELMÄT

Viitasammakko on luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu ja EU:n luontodirektiivin liitteiden II ja IV (92/43/EEC) laji. Viitasammakko on luokiteltu valtakunnallisesti elinvoimaiseksi (LC) (Hyvärinen ym. 2019). Luonnonsuojelulain ja luontodirektiivin mukaan lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Kieltoon voidaan hakea poikkeuslupaa alueelliselta ELY-keskukselta. Poikkeuslupan myöntämisen edellytyksenä on, että lajin suotuisa suojelutaso ei heikkene, hankkeella ei ole muuta toteuttamisvaihtoehtoa ja hanke on yhteiskunnan edun mukainen. Ympäristöministeriö on antanut ohjeistuksia viitasammakon inventointiin, lisääntymis- ja levähdyspaikkojen rajaamiseen ja suojeluun (Nieminen ja Ahola 2017).

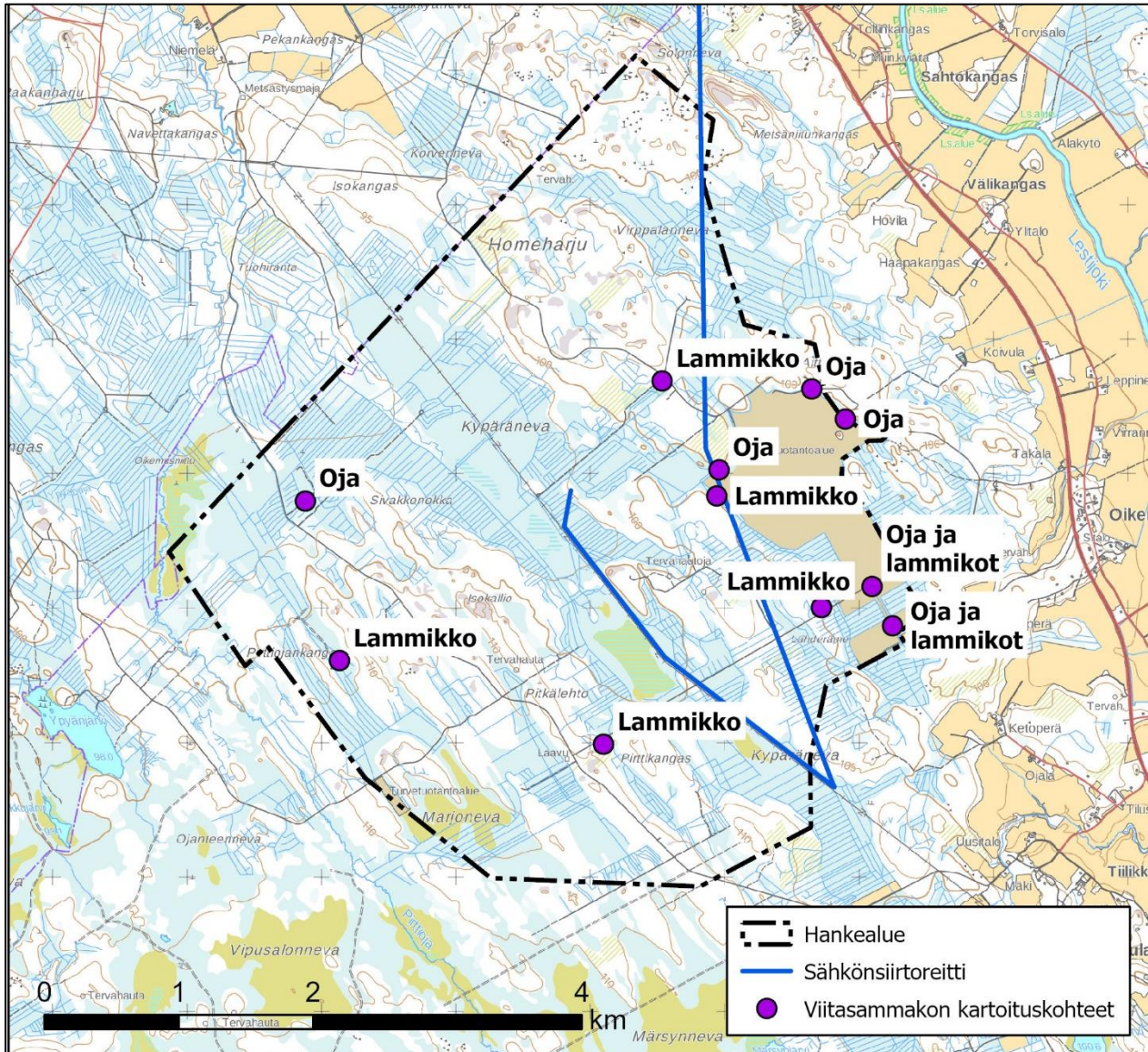
Viitasammakko lisääntyy vesiympäristössä. Viitasammakko on vaateliaampi kuin ruskosammakko, jolle kelpaavat jopa lätäköt. Tyypillisesti viitasammakon lisääntymispaikat ovat pysyviä vesialueita, joissa vesisyvyys on riittävä. Tällaisia ovat lammet sekä järvien ja merenlahtien kasvipeitteiset vesirannat. Myös ihmisen kaivamat lammikot voivat olla lajille soveliaita. Lisäksi lajia on tavattu ojissa.

Lähtöaineistoina lajille potentiaalisten ympäristöjen rajaamisessa käytettiin Maanmittauslaitoksen maastokartta- ja ilmakehän kuva-aineistoja sekä maastossa tehtyjä havaintoja muiden kartoitusten yhteydessä. Maastotyöt kohdennettiin lähtöaineiston perusteella lajille soveltuviksi elinympäristöiksi rajatuille alueille (kuva 2) eli selvitysalueen lammikoille (alueella ei ole lampia tai järviä) sekä viidelle ilmakehän kuvan perusteella kookkaammalle ojalle. Näillä kohteilla viitasammakoiden soidinta havainnoitiin atrapin avulla: koiraiden pulputtavaa ääntelyä soitettiin kaiuttimesta, jonka jälkeen pidettiin tauko ja kuunneltiin, vastaavatko viitasammakot atrappiin. Tämä toistettiin kussakin kohteessa useita kertoja. Kartoitus tehtiin viitasammakolle soveltuvilla kohteilla kahteen kertaan,

19.1.2024

eri päivinä. Kuuntelun kesto oli 15-30 minuuttia jokaisella kohteella ja jokaisella kuuntelukerralla.

Kuva 2. Viitasammakkoselvityksen kartoituskohteet selvitysalueella.

Viitasammakkoselvityksen maastotyöt ja raportoinnin teki FM Anni Parkkinen. Maastotyöt tehtiin 9.-10.5.2023 ja 12.5.2023. Ensimmäinen kartoituskerta aloitettiin 9.5 klo 21.45, jolloin lämpötila oli +13°C, taivas oli pilvetön ja sää tyyni. Takana oli lämmin ja aurinkoinen päivä. Ensimmäisellä kartoituskerralla kartoitettiin kaikki kohteet lukuun ottamatta läntisimmän kartoituskohteen ojaa. Toinen kartoituskierros tehtiin 10.5, jolloin kartoitus aloitettiin klo 22. Lämpötila oli +12°C, taivas pilvetön ja sää melko tyyni. Tällöin kartoitettiin kaikki muut

19.1.2024

kohteet paitsi turvetuotantoalueen pohjoisosan läntiset kohteet (oja ja lammikko) sekä hankealueen pohjoisin kohde (lammikko). Kolmas kartoitus aloitettiin 12.5. klo 13. Sää oli aurinkoinen ja tyyni, lämpötila noin +15°C. Kolmannella kierroksella kartoitettiin toiseen kertaan turvetuotantoalueen läntiset kohteet (oja ja lammikko) sekä hankealueen pohjoisin kohde. Yksi kohteista, eli läntisin kartoituskohde, osoittautui maastossa viitasammakolle soveltumattomaksi vähävetiseksi ja kapeaksi ojaksi, joten tälle kohteelle ei tehty kahta käyntiä.

Epävarmuustekijät

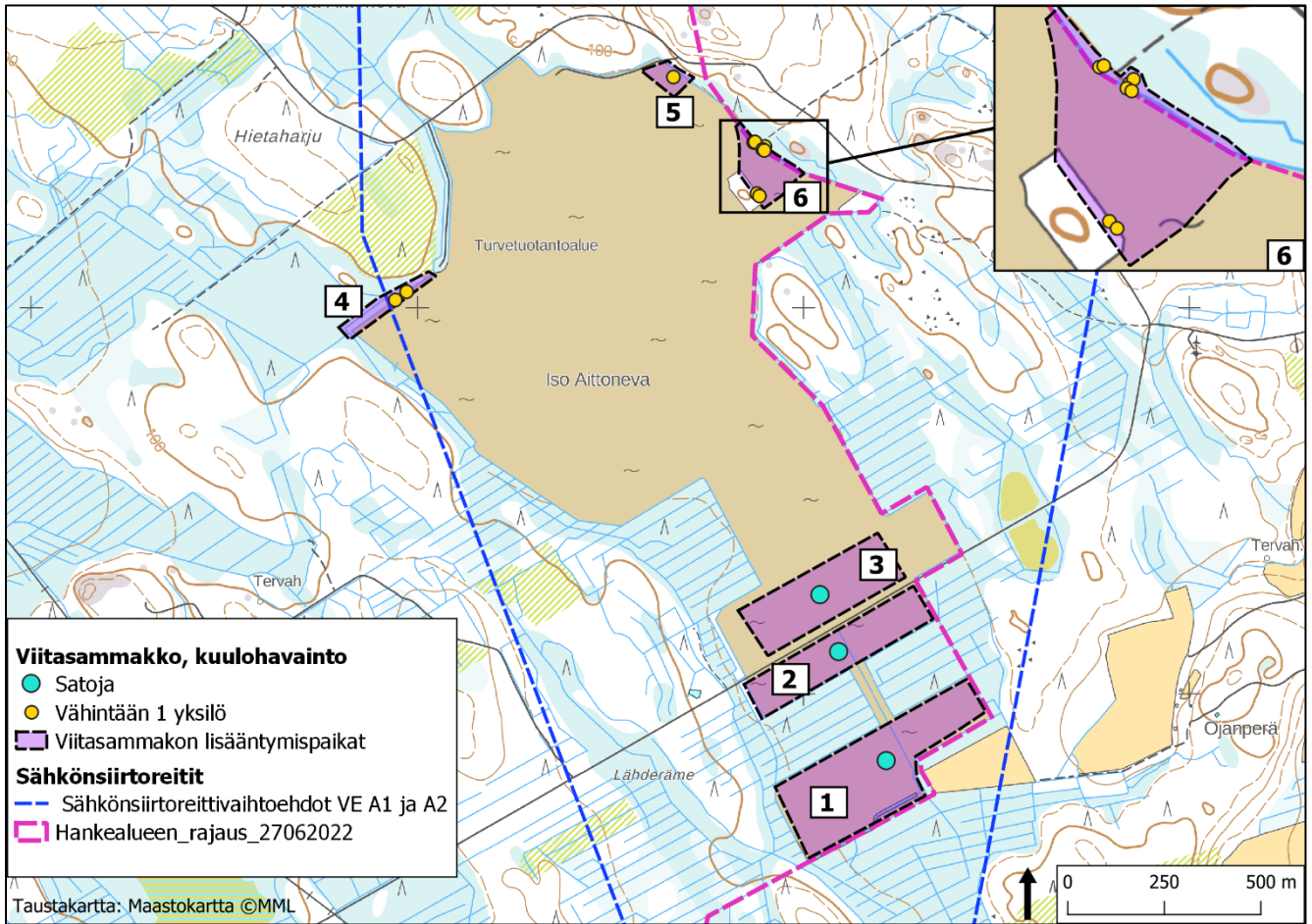
Viitasammakkokartoitukset perustuvat lajin koiraiden soidinääntelyn kuunteluun. Kartoitusaika on suhteellisen rajallinen, noin kolme viikkoa keväisin. Kartoitusajankohta oli ajoitettu oikein eikä ajankohtaan liity epävarmuutta. Kartoituksessa selvitettiin lajin lisääntymisalueiksi soveltuvien kohteiden tilanne. Selvitystulosta voidaan pitää luotettavana.

3 TULOKSET

Kartoituksissa havaittiin kuusi viitasammakoiden lisääntymispaikkaa Iso Aittonevan turvetuotantoalueella: kolme turvetuotantoalueen eteläosan laajoissa ja matalissa lammikoissa (kuva 3: kohteet 1–3) ja kolme pohjoisosan ojissa (kuva 3: kohteet 4–6).

19.1.2024

Kuva 3. Selvityksen viitasammakkohavainnot ja viitasammakon lisääntymispaikat.

Kohteissa 1–3 kuultiin satojen viitasammakkourosten soidinääntelyä iltahämärissä 9.-10.5.2023 (kuvat 4 ja 5). Kohteessa 4, eli turvetuotantoalueen reunaosassa, kuultiin vähintään kahden viitasammakkouroksen ääntelyä iltapäivän auringossa 12.5.2023 (kuva 6). Kohteessa 5 kuultiin turvetuotantoalueen reunalta käsin vähintään yksi viitasammakkouros illan pimeydessä 10.5.2023 turvetuotantoalueen ojassa, muutamien kymmenien metrien etäisyydellä turvetuotantoalueen reunasta. Kohde 6 sisältää turvetuotantoalueen reunaosia sekä pientä puustoista saareketta ympäröiviä ojia. Kohteessa 6 kuultiin 10.5.2023 yhteensä noin 10–15 viitasammakkourosta, joista 5–10 äänteli turvetuotantoalueen reunan ojissa (kuva 7) ja noin 2–5 saareketta ympäröivissä ojissa. On mahdollista, että myös saarekkeen ja turvetuotantoalueen reunan välisissä ojissa oli viitasammakoita soitimella, mutta ääniä oli haastava paikantaa turvetuotantoalueen reunalta. Lisäksi on mahdollista, että viitasammakoiden lisääntymisalueita on enemmän niissä

19.1.2024

turvetuotantoalueen osissa, joihin ei ollut pääsyä, kuten turvetuotantoalueen keskellä.

Kuva 4. **Kohde 2:** tien eteläpuolinen turvetuotantoalueen laaja ja matala lammikko, jossa satoja viitasammakkouroksia havaittiin soitimella.

19.1.2024

Kuva 5. **Kohde 3:** tien pohjoispuolinen turvetuotantoalueen laaja ja matala lammikko, jossa satoja viitasammakkouroksia havaittiin soitimella.

Kuva 6. **Kohde 4:** turvetuotantoalueen länsireunalla sijaitseva oja, jossa havaittiin vähintään kaksi yksilöä.

19.1.2024

Kuva 7. **Kohde 6:** kuva on otettu tieltä, joka johtaa turvetuotantoalueen reunalle, jonka ojissa viitasammakot ääntelivät. Kuvassa näkyy lisääntymisalueen 6 pohjoisreuna.

Viitasammakosta ei tehty havaintoja turvetuotantoalueen ulkopuolella. Vain ruskosammakoita oli äänessä useilla muilla kohteilla. Läntisin kartoituskohde, eli kapea vähävetinen oja ei ollut viitasammakolle soveltuva, kuten muut kartoituskohteet. Hankealueen lammikot ovat ilmeisesti tekolammikoita.

4 YHTEENVETO

Kartoituksissa löydettiin kuusi viitasammakoiden lisääntymispaikkaa Iso Aittonevan turvetuotantoalueen etelä- ja pohjoisosan lammikoista ja ojista. On mahdollista, että viitasammakoiden lisääntymisalueita on enemmän turvetuotantoalueen niissä osissa, joihin ei ollut pääsyä. Viitasammakolle soveltumatonta vähävetistä kapeaa ojaa lukuun ottamatta turvetuotantoalueen ulkopuoliset kartoituskohteet olivat viitasammakolle soveltuvia tekolammikoita, mutta niistä ei tehty havaintoja viitasammakosta.

19.1.2024

LÄHTEET

Hyvärinen, Esko; Juslén, Aino; Kemppainen, Eija; Uddström, Annika; Liukko, Ulla-Maija (toim.). Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 708 s.

Nieminen, M. ja Ahola, A. 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. Suomen ympäristö 1/2017. Ympäristöministeriö.

